

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ
ZAHRADOU ŽIVOTA**

Čj.:	11/2023
Spisový znak:	8.1
Skartační znak:	A5
Vypracovala:	Jitka Kosařová, DiS., Bc. Karolína Machatá
Schválila:	Jitka Kosařová, DiS.
ŠVP nabývá platnosti:	1.9.2023
Změny, aktualizace:	1.9.2025
Pedagogická rada projednala:	21.8.2023

OBSAH ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA	4
3. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	4
3.1. Věcné podmínky	4
3.2. Životospráva	5
3.3. Psychosociální podmínky	5
3.4. Organizace chodu	6
3.5. Řízení mateřské školy	6
3.6. Personální a pedagogické zajištění	7
3.7. Spoluúčast rodičů a jiných subjektů	7
3.8. Zabezpečení vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	8
4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	10
5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	11
6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	13
6.1. <u>Vzdělávací oblasti</u>	14
6.2. <u>Integrované bloky:</u>	19
6.2.1. BAREVNÁ PODZIMNÍ ZAHRADA	19
6.2.1.1. Téma: Barevný nástup do školky	21
6.2.1.2. Téma: Barevné plody podzimu	22
6.2.1.3. Téma: Barevné zvyky podzimu	22
6.2.1.4. Vzdělávací nabídka projektu Zahrada v přírodním stylu – Barevná podzimní zahrada:	23
6.2.2. TŘPYTIVÁ ZIMNÍ ZAHRADA	24
6.2.2.1. Téma: Třpytivé zimní svátky	27
6.2.2.2. Téma: Třpytivá zimní kouzla	27
6.2.2.3. Téma: Zdraví jako největší poklad	28
6.2.2.4. Vzdělávací nabídka projektu Zahrada v přírodním stylu – Třpytivá zimní zahrada:	29
6.2.3. PROBUZENÁ JARNÍ ZAHRADA	30
6.2.3.1. Téma: Jaro se probouzí	32
6.2.3.2. Téma: Jaro už se směje	33
6.2.3.3. Téma: Bezpečně na cestách	34
6.2.3.4. Vzdělávací nabídka projektu Zahrada v přírodním stylu – Probuzená jarní zahrada:	34
6.2.4. BOHATÁ LETNÍ ZAHRADA	35
6.2.4.1. Téma: Bohatství a krásy léta	38
6.2.4.2. Téma: Co přineslo léto	39
6.2.4.3. Vzdělávací nabídka projektu Zahrada v přírodním stylu – Bohatá letní zahrada:	39
7. EVALUACE	40

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název:	Mateřská škola Horní Ředice, okres Pardubice
Adresa:	Horní Ředice 390, 533 75 Dolní Ředice
Kontakty:	+420 773 729 505 ms@horniredice.cz jidelna.redice@gmail.com www.mshorniredice.webnode.cz ID datové schránky: ah9h9iy Bankovní spojení jídelna: 106266528/2250 Bankovní spojení škola: 106266632/2250
Ředitelka školy:	Jitka Kosařová, DiS.
Zřizovatel:	Obec Horní Ředice, Horní Ředice 101, 533 75 Dolní Ředice
Právní forma:	příspěvková organizace
IČO:	14183994
Kapacita MŠ:	28 dětí
Provoz zařízení:	6:15 - 16:15 hodin
Činnosti školy:	Mateřská škola Školní jídelna
Název ŠVP PV:	Zahradou života
Platnost:	od 1.9.2023

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA

Mateřská škola Horní Ředice byla otevřena 1.9.2022. Nově postavená budova s vlastní zahradou se nachází nedaleko základní školy a obecního úřadu. Naše mateřská škola je jednotřídní, s vlastní školní jídelnou. V obci a jejím okolí nalezneme bohatou nabídku lákavých míst pro vycházky, hry a venkovní aktivity, včetně rozsáhlého areálu s dětským hřištěm a prolézačkami v blízkosti rybníka a lesa. Samotná zahrada mateřské školy prošla v roce 2023 rekonstrukcí. Je osázena rostlinami, které podpoří biodiverzitu místa a nabídnou podněty k enviromentálnímu vzdělávání dětí. Projekt Zahrada v přírodním stylu je financován z Národního programu životního prostředí.

Kapacita mateřské školy je 24 dětí s možností navýšení o 4 děti. Vzdělávání organizujeme zpravidla pro děti ve věku od 3 do 6 let, v případě odkladu školní docházky i pro děti starší, v případě volné kapacity i pro děti dvouleté. Naši mateřskou školu navštěvují děti, které spádově patří do obce Horní Ředice. Při nenaplnění kapacity školy je možné přijmout i děti z okolních obcí.

Vzdělávání je realizováno podle školního vzdělávacího programu „Zahradou života“, který vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Stejně jako každý rok vidíme růst dětí, rostliny a vše živé, tak roste a vyvíjí se i naše mateřská škola. Naším posláním je všestranný rozvoj osobnosti dítěte. Chceme, aby se u nás děti cítily bezpečně, zažily podnětné prostředí a vzájemnou podporu mezi tím, co je obklopuje – rodinou, školou, obcí a krajinou.

3. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

3.1. Věcné podmínky

Mateřská škola Horní Ředice je jednotřídní. Prostorná třída slouží jako herna, jídelna i ložnice. Prostor třídy je rozdělen na dvě části. Část pokrytá linem je vybavena stolečky a židlemi a slouží k tvoření, hrám, vzdělávání a stravování. Část pokrytá kobercem je určena pro aktivity pohybové, herní, vzdělávací i odpočinkové, a také se zde každý den rozkládají spací matrace. Matrace jsou uloženy v oddělených regálech tak, aby dostatečně větraly. Vybavení třídy odpovídá hygienickým normám a předpisům, respektuje antropometrické potřeby dětí předškolního věku. K dispozici jsou výškově nastavitelné stoly a židle různých velikostí.

Ke třídě náleží i prostory se sociálním zařízením. Toalety jsou odděleny zástěnou pro děti s větší potřebou soukromí. Každé dítě zde má oddělený věšák pro umístění ručníku a kelímku pro uložení hřebenu.

Třída je vybavena novým nábytkem, jehož rozmístění umožňuje dětem přístup k hračkám, stavebnicím a výtvarně pracovnímu materiálu. Vybavení hračkami, pomůckami, náradím a náčiním odpovídá počtu dětí a jejich věku. Vybavení je průběžně doplňováno. K rozšíření nabídky a pestrosti činností je využívána také interaktivní tabule. Cílem školy je postupné obohacování nabídky vybavení školy dalšími pomůckami, hračkami, náradím, náčiním a knihami. V šatně má každé dítě své označené místo pro ukládání svých věcí. Prostory šatny a vstupní chodby slouží také k informování rodičů. Jsou zde vystavovány práce dětí a informace pro rodiče.

V budově školy je dále umístěna ředitelna, kuchyně, technická místnost a kotelna. Školní kuchyň splňuje všechny hygienické požadavky.

Součástí areálu školy je prostorná zahrada v přírodním stylu. Škola pracuje na jejím vybavení tak, aby dětem umožňovala pohybové aktivity, environmentální vzdělávání, podnítila zájem dětí o přírodu a tvořivou hru. K dispozici děti mají houpačky, průlezku, skluzavku, pískoviště, stoly, lavice a zahradní domeček. K uložení venkovních hraček a pomůcek slouží uzamykatelný zahradní domek. Vybavení zahrady splňuje bezpečnostní a hygienické normy dle platných nařízení.

V rámci projektu Zahrada v přírodním stylu pro MŠ Horní Ředice na zahradě vznikly květinové a vyvýšené záhony, broukovisko, hmyzí domek, dešťová zahrádka, sutoviště - stanoviště pro suchomilné živočichy a kompostér. Byly zde vysázeny ovocné stromy a keře, jejichž ovoce budou děti ochutnávat, nebo bude zpracováno ve školní jídelně. V centrální části zahrady je umístěna stínící plachta z přírodního materiálu.

3.2. Životospráva

Dětem je poskytována plnohodnotná, vyvážená a pestrá strava dle příslušných předpisů. Při přípravě jídel jsou dodrženy technologie přípravy pokrmů a nápojů. Děti do jídla nenutíme, avšak snažíme se, aby jídlo alespoň ochutnaly. Pitný režim je zajištěn celý den. Ovoce a zelenina jsou nabízeny mimo jiné také formou vlastního výběru. Děti se při stolování učí samostatnosti, dle individuálních potřeb dětem dopomáháme. Děti se učí samostatně prostřít, donést talíř, nápoj podle výběru, namazat si pomazánku. Mezi jednotlivými jídly jsou dodržovány dostatečné intervaly.

Denní režim, který je v mateřské škole nastaven, lze v případě potřeby přizpůsobit aktuálním situacím a potřebám (například konání akcí, výletů apod.). Děti jsou každý den 2 hodiny venku a mají dostatek volného pohybu. Pobyt venku se uzpůsobuje aktuálnímu stavu počasí (silný vítr, déšť, mráz, smogová situace, velké teplo apod.). Pohybové činnosti jsou zařazovány v průběhu celého dne uvnitř školy i venku, vždy s ohledem na bezpečnost dětí.

Po obědě děti odpočívají na matracích. Děti s nižší potřebou spánku nenutíme spát a po pohádce jim nabízíme jiné klidové činnosti u stolečků.

3.3. Psychosociální podmínky

Snahou všech zaměstnanců školy je, aby se děti ve škole cítily bezpečně a spokojeně. Na začátku školního roku se děti seznamují s pravidly chování v mateřské škole, mezi kamarády i mezi dospělými. Tato pravidla si v průběhu roku opakujeme a vysvětlujeme si, v čem nám pomáhají a k čemu slouží. Nově přijatým dětem je umožněna postupná adaptace dle jejich individuálních potřeb. V jarním období škola organizuje tzv. Hrátky, při kterých se zájemci o přijetí do naší mateřské školy mohou seznámit s prostředím školy a učitelkami.

U dětí respektujeme rovnocenné postavení a jejich individuální potřeby. Všechny děti mají stejná práva, povinnosti a možnosti. Děti nejsou přetěžovány a jsou vedeny k samostatnosti a zdravému sebevědomí. Pedagogové i ostatní zaměstnanci s dětmi komunikují vstřícným a naslouchajícím způsobem, vyhýbají se negativním komentářům. Pedagogové se věnují neformálním vztahům dětí ve třídě a podporují prosociální chování dětí (prevence šikany a

patologických jevů u dětí). Pedagogický styl je podporující, pozitivní, počítá s aktivní spoluúčastí dítěte a pomáhá vytvářet prostředí vzájemné důvěry a tolerance.

3.4. Organizace chodu

Organizace dne v mateřské škole je pružná a zohledňuje individuální potřeby dětí i aktuální dění ve škole. Pravidelně jsou zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity. Poměr spontánních a řízených činností je v denním režimu vyvážený. Děti mají možnost účastnit se činností v různých velkých skupinách, individuálně, či frontálně, jsou motivovány k vlastní aktivitě a experimentování. Jsou vytvořeny podmínky pro osobní soukromí dětí, jejich pocit bezpečí a klidu. Škola může organizovat akce a aktivity související s výchovně vzdělávací činností školy.

Povinné předškolní vzdělávání probíhá v době od 8:15 do 12:15 hodin.

6:15 – 8:15 hod.: příchod dětí do mateřské školy, volné spontánní zájmové aktivity (námětové, konstruktivní, didaktické, pracovní, hudební, výtvarné atd.), individuální práce s dětmi

8:15 – 8:30 hod.: pohybové aktivity

8:30 – 8:45 hod.: ranní kruh – cíl dne, oslava svátků a narozenin, ukončení básničkou

8:45 – 9:15 hod.: osobní hygiena, dopolední svačina (v průběhu dopoledne je svačina ve třídě – dle potřeb dětí)

9:15 – 9:45 hod.: činnosti dle nabídky třídního vzdělávacího plánu (výtvarné, pracovní, hudební, pohybové, matematické, poznávací atd.)

9:45 – 11:45 hod.: příprava a pobyt venku, případně náhradní činnost

11:45 – 12:15 hod.: osobní hygiena, oběd

12:15 – 14:00 hod.: spánek a odpočinek dětí respektující jejich rozdílné potřeby, klidové aktivity

14:00 – 14:30 hod.: osobní hygiena, odpolední svačina

14:30 – 16:15 hod: volné činnosti a aktivity dětí, individuální práce s dětmi, v případě pěkného počasí pobyt na zahradě školy

3.5. Řízení mateřské školy

Ředitelka školy má otevřený přístup k dětem, rodičům i všem zaměstnancům školy. Všichni zaměstnanci mají jasně vymezené pracovní povinnosti, pravomoci a úkoly. Ředitelka školy průběžně vyhodnocuje práci zaměstnanců a motivuje je ke spolupráci a podílení se na rozvoji školy.

Ředitelku školy, v případě krátkodobé nepřítomnosti na pracovišti, zastupuje pověřená učitelka. Ta řeší jménem zaměstnavatele běžné, neodkladné situace spojené s bezproblémovým chodem školy. O svých postupech ředitelku školy informuje.

Všichni zaměstnanci jsou o dění ve škole včas informováni ústně při krátkých operativních poradách. Pedagogické rady a provozní porady jsou svolávány pravidelně, případně dle potřeby.

Rodiče jsou informováni při denním kontaktu, na nástěnkách v chodbě školy, při třídních a osobních schůzkách, na stránkách školy a prostřednictvím školního informačního systému Twigsee. Dále mohou využít komunikaci prostřednictvím telefonu, emailu a datové schránky školy.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy. Zřizovateli jsou předávány informace při plánovaných setkáních.

Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu školy. Výsledky hodnocení slouží k plánování další práce a rozvoje školy.

3.6. Personální a pedagogické zajištění

Personální zabezpečení školy tvoří zpravidla 3 pedagogičtí pracovníci. Jedná se o ředitelku školy, která je zároveň učitelkou, dále zpravidla jednu učitelku na plný úvazek a jednu učitelku na zkrácený úvazek. Dle možností financování doplňuje dospělé osoby pracující s dětmi školní asistentka, asistentka pedagoga, případně chůva. Pedagogičtí pracovníci vzájemně spolupracují a pomáhají si. Podle možností a podmínek školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu dvou a půl hodiny denně.

Provozní zaměstnanci jsou zpravidla 3. Vedoucí školní jídelny je zároveň i na pozici kuchařky, dále je zde druhá kuchařka zpravidla pro pomocné práce v kuchyni a jedna provozní pracovnice.

Ředitelka školy dbá o personální zajištění celého chodu školy kvalifikovanými zaměstnanci. Zároveň je žádoucí, aby se v pracovním kolektivu nacházela alespoň jedna učitelka s absolvovaným kurzem zdravotníka zotavovacích akcí a jedna učitelka s absolvovaným vzděláním podporujícím rozvoj řeči u dětí. Ředitelka školy podporuje další vzdělávání zaměstnanců, na základě potřeb školy a zájmu zaměstnanců, vypracovává Plán dalšího vzdělávání, ve kterém jsou uvedeny semináře a kurzy, kterých se zaměstnanci v aktuálním školním roce mohou zúčastnit. K samostudiu učitelé volí odbornou literaturu, webináře, periodika a další dostupné materiály.

3.7. Spoluúčast rodičů a jiných subjektů

Mateřská škola spolupracuje s rodiči na základě respektu, partnerství a důvěry. Rodiče informují a také získávají informace o svých dětech a dění ve škole prostřednictvím různých informačních kanálů (viz. bod 3.5 Řízení mateřské školy). Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole formou účasti na školních a mimoškolních akcích, ať již účastí, podáním námětu, nebo přímo organizací. Rodiče jsou seznamováni s realizací projektů, kterých se škola účastní. Dětem a rodičům v adaptačním období škola umožňuje individuální přístup, který pomáhá dítěti cítit se bezpečně a rodičům získat důvěru a jistotu v nové životní etapě rodiny. Škola v případě potřeby zprostředkovává nebo doporučuje rodině spolupráci s odborníky.

Mateřská škola spolupracuje nejen se zřizovatelem a dalšími složkami státní správy a samosprávy, ale také s dalšími vzdělávacími, kulturními a jinými institucemi. Důležitým partnerem je Základní škola Horní Ředice, se kterou mateřská škola navazuje pravidelnou spolupráci.

3.8. Zabezpečení vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Do okruhu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami zařazujeme děti:

- Se zdravotním postižením (tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování).
- Se zdravotním znevýhodněním (např.: zdravotním oslabením, dlouhodobým onemocněním, lehčími zdravotními poruchami vedoucími k poruchám učení a chování, cukrovka, epilepsie, alergie...).
- Se sociálním znevýhodněním (z prostředí s nízkým sociálně-kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy, děti s odlišným mateřským jazykem).
- Talentované a mimořádně nadané.

Podpůrná opatření realizuje mateřská škola a jedná se především o nezbytné úpravy podmínek dle aktuálních potřeb dítěte. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti dělí do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení zpravidla vytvořením Plánu pedagogické podpory (dále jen PLPP). V PLPP škola vymezuje způsoby podpůrných opatření pro rozvoj oslabených oblastí dítěte, případně jinou úpravu podmínek vzdělávání dle potřeb dítěte. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Následně škola vytváří plán pedagogické podpory nebo individuální vzdělávací plán, zajišťuje materiální i personální podmínky vzdělávání, přizpůsobuje metody vzdělávání atd. S těmito postupy jsou seznámeni všichni zaměstnanci, kteří s dítětem pracují. Cílem je vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti dítěte tak, aby mohlo být co nejvíce samostatné. Mateřská škola při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami úzce spolupracuje s rodiči, se školským poradenským zařízením a dalšími odborníky. Při vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními škola uplatňuje princip individualizace vzdělávacího procesu, umožňuje osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte, v souladu s právními předpisy se snižuje počet dětí ve třídě, případně se zajišťuje přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

Realizace a vyhodnocení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně

- V případě, že podpůrná opatření prvního stupně nejsou dostačující, ředitelka školy doporučí zákonnému zástupci dítěte návštěvu školského poradenského zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte dle IVP, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle IVP. Ředitel školy žádost posoudí a zajistí zpracování IVP.

- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědná ředitelka nebo pověřená učitelka. IVP je vytvořeno ve spolupráci s ostatními učiteli, kontrolováno a konzultováno se školským poradenským zařízením. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni pracovníci, kteří se podílejí na realizaci IVP a zákonný zástupce dítěte. Všichni zúčastnění seznámení s IVP potvrdí podpisem. Zákonný zástupce potvrdí podpisem informovaného souhlasu.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními učiteli průběžně vyhodnocuje, případně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte.
- Školské poradenské zařízení 1x ročně vyhodnocuje naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, učitelé nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb dítěte.
- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce dítěte vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka škola může poskytovat jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. V souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, pokud počet dětí, které jsou cizinci nebo jsou čeští občané, kteří mají obdobné potřeby k začlenění jako cizinci, a pro které je předškolní vzdělávání povinné, je alespoň 4 děti, ředitelka mateřské školy zřídí skupinu pro bezplatnou jazykovou přípravu. Mateřská škola dětem ve skupině poskytuje jazykovou přípravu v rozsahu jedné hodiny týdně, která může být rozdělena podle potřeby do více bloků v průběhu týdne. Ředitelka může na základě potřeby jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny i jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy dětí.

Vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola vytváří podmínky pro rozvoj každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. Nadané děti svým tempem nebo způsobem práce v jedné nebo více oblastech dosahují mimořádné úrovně. V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného skokového vývoje. Mnohdy je těžké odlišit nadané dítě od akcelerovaného skokového vývoje. Dítě, které vykazuje známky mimořádného nadání, mateřská škola dále podporuje, doporučuje dítě k vyšetření ve školském poradenském zařízení a může pro něj být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze závěrů vyšetření.

Při vzdělávání nadaných dětí škola upravuje výuku tak, aby byly motivovány a stimulovány k využití svého potenciálu a měly prostor pro vlastní seberealizaci. Zároveň škola dbá na rovnoměrný rozvoj dítěte ve všech ostatních oblastech, ve kterých může být dítě průměrné nebo i podprůměrné. Nadané dítě může být rozvíjeno např.: zapojováním do skupiny starších dětí, zadáváním specifických úkolů (na složitější úrovni), umožněním pracovat na rozsáhlejších pracích a projektech, prostorem pro vlastní objevování a experimentování, uspokojením

potřeby dítěte seznámit ostatní děti nebo učitele s jeho objevy, pracemi, dovednostmi (např.: předvést dětem správný cvik, hru na hudební nástroj, výtvarnou práci, přečtení textu...). Umožňujeme dětem účast v různých soutěžích, vystoupeních, závodech atp. Dětem může být doporučen předčasný nástup ke školní docházce.

Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Dvouleté děti se v mateřské škole většinou poprvé setkávají se sociální zkušeností mimo svou rodinu. Pedagogové se u těchto dětí stávají zástupcem rodiče, který zajišťuje pocit jistoty a bezpečí, poskytují oporu při běžných činnostech a kontaktech s vrstevníky. Děti se nejčastěji učí nápodobou, proto se pedagogové stávají vzorem, dodržují zásady společenského chování a zdravého životního stylu. Při adaptaci dětem pomáhá pravidelný denní režim, rituály, komunikace přizpůsobená úrovni dítěte, respektování přirozených biologických potřeb dítěte (krátká doba udržení pozornosti, unavitelnost, potřeba odpočinku, pohybu, více času pro stravování, hygienu, spánek). Pedagog využívá k učení nápodobu, situační učení, vlastní prožitek a hlavně poskytuje dostatečný prostor pro hru a pohybové aktivity. Formou opakování činností dítě trénuje návyky a praktické dovednosti. Vybavení pro děti ve věku od dvou do tří let je umístěno v nižších policích. Stavebnice, které obsahují malé prvky a mohly by být pro tyto mladší děti nebezpečné, jsou umístěny u pedagoga. Péče o děti od dvou do tří let je organizačně a provozně zajištěna v souladu s platnými právními předpisy.

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Mateřská škola je tvořena jednou třídou. Uspořádání třídy je věkově heterogenní, kapacita školy je 24 dětí s možností navýšení o 4 děti. Společné vzdělávání dětí starších i mladších je blízké prostředí v rodině. Mladší děti se přirozenou nápodobou učí od starších, starší děti se učí ohleduplnosti a pomoci mladším. Předškolní vzdělávání je uskutečňováno v průběhu celého dne. Každá činnost a situace vede k učení a prohlubování dovedností a znalostí dítěte.

Zápis do mateřské školy probíhá v období od 15. března do 15. dubna a konkrétní termín je v dostatečném předstihu sdělen prostřednictvím komunikačních kanálů školy. K zápisu zákonný zástupce doloží řádně vyplněnou žádost k přijetí k předškolnímu vzdělávání. Pořadí a datum přijetí žádostí není rozhodující. Pro přijetí jsou stanovena kritéria přijetí do mateřské školy. Přednostně jsou přijímány spádové děti s místem trvalého bydliště v Horních Ředicích, v posledním roce před vstupem do základní školy a děti s odkladem povinné školní docházky, dále postupně dle věku. V případě shodného věku dětí rozhoduje los.

Do mateřské školy může být přijato pouze dítě, které se podrobilo stanovenému pravidelnému očkování, má doklad, že je proti nákaze imunní, nebo že se nemůže očkování podrobit pro kontraindikaci. Toto se netýká dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné.

Dítě může být do mateřské školy přijato i v průběhu roku, pokud to umožňují kapacitní podmínky školy.

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, může pro dítě v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno. Oznámení zákonného

zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat jméno, příjmení, rodné číslo, místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte, období individuálního vzdělávání a zdůvodnění. Ředitelka mateřské školy doporučí zákonnému zástupci dítěte, které je individuálně vzděláváno, oblasti, v nichž má být dítě rozvíjeno. Tyto oblasti vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání z roku 2021 (dále jen RVP PV). Mateřská škola stanoví v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku termín ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program (dále jen ŠVP) „Zahradou života“ je vytvořen v souladu s RVP PV a je vytvořen v souladu s podmínkami a specifiky mateřské školy Horní Ředice. Horní Ředice byly po dlouhá léta obcí plnou zahrádkářů a pěstitelů. Možná i díky tomu má obec tak malebný a upravený vzhled. Zahrady a příroda k této obci zkrátka patří, proto i ŠVP je inspirován tímto slovem. Skrývá se v něm ale více, než jen práce s hlínou a rostlinami. Zahradou života je vše, co nás obklopuje, a také vše, co se děje uvnitř nás samých.

ŠVP „Zahradou života“ byl vytvořen v roce 2023 a dle potřeb bude nadále doplňován a upravován.

Předškolní vzdělávání má za cíl vyvíjet aktivity a organizovat činnosti ve prospěch rozvoje dětí a prohloubení vzdělávacího a výchovného působení rodiny, mateřské školy a společnosti. Mateřská škola podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání.

Školní rok děti prožívají v souladu s přírodními změnami a místními tradicemi, které se ze širokého okolí, přes naše zahrádky, dostávají až k nám domů. Vzdělávací obsah je zaměřen na poznávání přírody a přírodních dějů, krásy divoké přírody i lidských výtvorů a poznatků, koloběh roku. Pro děti vytváříme podnětné prostředí, které je inspiruje k objevování a učení. Při vycházkách po okolí školy pozorujeme a prožíváme změny v přírodě i v životě lidí. K prožitkovému učení vybízí i pobyt na školní zahradě v přírodním stylu.

Vedle poznání a respektování přírody klademe stejně velký důraz na význam poznání a respektování sebe samých a ostatních lidí. Rozvíjíme u dětí schopnost respektovat pravidla společnosti dalších lidí, a také vědomí, že svým jednáním mohou své životy ovlivňovat. Umožňujeme dětem pracovat s chybou jako s přirozenou součástí učení a života. Pro každé dítě se snažíme nacházet chvíle, ve kterých může prožít radost z úspěchu.

Metody a formy výchovně-vzdělávací práce:

- učení hrou
- situační učení
- sociální učení – učení nápodobou
- prožitkové učení
- kooperativní učení
- slovní metody učení – komunikační kruh, rozhovor, dialog, monolog, vysvětlování, popis, vyprávění, předcítání

- názorné metody
- pozorování, předvádění, exkurze, vycházky
- experimentování, pokusy
- spontánní aktivity a hry
- formy frontální, skupinové, individuální

Principy, na kterých je vzdělávání dětí založeno:

- vzdělávací nabídka
- individuální volba dítěte
- aktivní účast dítěte
- systematické rozvíjení řeči (komunikaci) dítěte
- rozvoji schopnosti přemýšlet a rozhodovat se

Všechny složky výchovně-vzdělávacího procesu vedou k rozvoji klíčových kompetencí a hlavních vzdělávacích cílů. Vždy vycházíme z individuálních potřeb a možností každého dítěte.

Učitelé při své práci a jejím plánování sledují tyto rámcové (hlavní) cíle:

Rámcové cíle

- rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání
- osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná a zdravě sebevědomá osobnost působící na své okolí

Soubor klíčových kompetencí ukazuje učitelům, kam lze dítě směřovat. Na základě RVP PV se předpokládá, že pro dítě ukončující předškolní vzdělání jsou dosažitelné klíčové kompetence v úrovni popsané dále v textu u jednotlivých integrovaných témat.

Klíčové kompetence se dají shrnout jako soubor vědomostí, dovedností, hodnot, postojů:

Kompetence k učení

Kompetence k řešení problémů

Komunikativní kompetence

Sociální a personální kompetence

Činnostní a občanské kompetence

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací obsah má podobu 4 hlavních integrovaných bloků, které jsou dále členěny na témata. Každý integrovaný blok, tedy i každé téma, v sobě zahrnuje rozvoj všech klíčových kompetencí, i když pokaždé v různé míře a hloubce. Zároveň se každý integrovaný blok, tedy i každé téma, dotýká všech pěti vzdělávacích oblastí. Je tak zajištěn rovnoměrný, pravidelný a nabídkou bohatý rozvoj dítěte.

V ŠVP „Zahradou života“ jsou souhrnně uvedeny Vzdělávací oblasti, jejich cíle, výstupy a vzdělávací nabídka podobně jako v RVP PV. V jednotlivých integrovaných blocích ŠVP „Zahradou života“ je uvedena vždy celková charakteristika integrovaného bloku. Každý integrovaný blok může zasáhnout do kteréhokoliv cíle a výstupu z jednotlivých vzdělávacích oblastí, stejně jako různou mírou rozvíjí každou klíčovou kompetenci. Konkrétní zpracování integrovaných bloků do vzdělávací nabídky je každoroční tvůrčí prací učitelky. Pro přehlednost jsou vzdělávací oblasti rozděleny do pěti barev, pro každou oblast zvlášť. V čase, kdy dítě opouští mateřskou školu, může dosahovat výstupů a kompetencí v míře odpovídající jeho individuálním potřebám.

Vzdělávací obsah se stanovuje bez ohledu na věk dítěte, tedy společně pro celou věkovou skupinu dětí. Na základě vzdělávacího obsahu ŠVP „Zahradou života“ učitelky zpracovávají třídní vzdělávací program, ve kterém konkretizují vzdělávací nabídku. Témata mohou učitelky ve svém třídním vzdělávacím programu upravovat, zkracovat či prodlužovat, členit na podtémata.

Integrované bloky obsahují charakteristiku celého bloku, vzdělávací cíle, očekávané výstupy a vzdělávací nabídku rozčleněnou v jednotlivých tématech. Popis integrovaných bloků je záměrně tvořený tak volně, aby učitelka měla možnost volby při tvorbě vzdělávací nabídky a mohla vycházet z aktuálních potřeb a zájmů dětí.

Součástí ŠVP „Zahradou života“ je i rozpracování projektu Zahrada v přírodním stylu do jednotlivých integrovaných témat. Projekt se prolíná celým školním rokem.

Cíle projektu Zahrada v přírodním stylu

Cílem projektu a jeho realizace je reagovat na změny klimatu, a to přijetím některých adaptačních opatření. Jedním z nich je založení přírodní zahrady, která bude sloužit enviromentální výuce ve venkovním prostředí a podpoří biodiverzitu v dané lokalitě. V zahradě vznikne několik nových biotopových prvků, budou zde umístěny vyvýšené záhony a kompostér. Vyvýšené záhony budou zavlažovány z retenční nádrže zřízené během výstavby školy. Zahrada je navržena v souladu s principy přírodních zahrad – zadržení vody v krajině, kompostování a vrácení organické složky do půdy, mulčování – šetrné zacházení s půdou. Je kladen velký důraz na rozmanitost a přírodní materiály.

Zahrada umožní využívat více formu prožitkového učení, experimentování, objevování a pokusů. Děti budou trávit čas v rozmanitém, podnětném a zdravém prostředí, které rozvíjí jejich fantazii a tvořivost, podpoří získání pracovních dovedností spoluúčasti na péči o zahradu, podpoří rozvoj smyslového vnímání, získávání úcty k přírodě a ke všemu živému. Realizací projektu dojde k navýšení času, který děti stráví venku.

6.1. Vzdělávací oblasti

Cíle (učitelka u dítěte podporuje):

- v oblasti biologické: stimulování a podporování růstu a neurosvalového vývoje dítěte, jeho fyzické pohody, zlepšování jeho tělesné zdatnosti i pohybové a zdravotní kultury, podporování rozvoje jeho pohybových i manipulačních dovedností, učení sebeobslužným dovednostem a vedení ke zdravým životním návykům a postojům.
- v oblasti psychologické: podporování duševní pohody, psychické zdatnosti a odolnosti dítěte; rozvoj jeho intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí, jeho citů i vůle, stejně tak i jeho sebepojetí a sebnahlížení, jeho kreativity a sebevyjádření, osvojování a rozvoj jeho vzdělávacích dovedností, poznávání a učení.
- v interpersonální oblasti: rozvoj utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, posílení, kultivaci a obohacení jejich vzájemné komunikace a zajištění pohody těchto vztahů.
- v oblasti sociálně-kulturní: seznamování dítěte se společenstvím ostatních lidí a pravidly soužití s ostatními; seznamování dítěte se světem materiálních i duchovních hodnot, kultury a umění; rozvoj potřebných dovedností, návyků i postojů dítěte; aktivní podílení se dítěte na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí.
- v environmentální oblasti: vytváření elementárního povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí; vytváření elementárních základů pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

Výstupy (dítě dokáže):

- v oblasti biologické:
 - zachovávat správné držení těla
 - ovládat koordinovanou lokomoci, pohybovou a zdravotní kulturu, manipulační a sebeobslužné dovednosti
 - mít povědomí o zdravých životních návycích, postojích, o způsobech ochrany zdraví a bezpečí, o těle
 - vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- v oblasti psychologické (Tato oblast zahrnuje tři „podoblasti“: Jazyk a řeč; Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace; Sebeipojetí, city a vůle):
 - osvojovat si duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost
 - prožívat radost, své pocity, snažit se ovládat své afektivní jednání
 - využívat svého intelektu, řeči a jazyka, poznávacích procesů a funkcí
 - uvědomovat si své možnosti, limity
 - zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
 - osvojovat si vzdělávací dovednosti, poznávat, učit se, pamatovat si
 - vyvíjet volní úsilí a soustředěnost
- v oblasti interpersonální:
 - navazovat vztahy dítěte k jinému dítěti či dospělému, komunikovat s ním
 - uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému a přiznávat stejná práva druhým
 - dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla chování v mateřské škole, herní pravidla
- v oblasti sociálně-kulturní:
 - uplatňovat pravidla soužití a společenského styku s ostatními lidmi
 - vnímat umělecké a kulturní podněty a hodnotit svoje zážitky

- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a své představy prostřednictvím různých výtvarných technik
- vyjadřovat se pomocí hudebních, hudebně pohybových, řečových a dramatických činností
- v environmentální oblasti:
 - orientovat se bezpečně ve známém prostředí a v životě tohoto prostředí
 - osvojovat si elementární poznatky o okolním světě a jeho dění (společenské, věcné, přírodní, kulturní a technické prostředí)
 - vnímat, že svět má svůj řád (svět přírody i lidí)
 - všimnout si změn a dění v okolí
 - mít povědomí o vlivu člověka na životní prostředí (význam přírody a aktivity podporující nebo poškozující okolní prostředí)
 - pomáhat pečovat o okolní prostředí

Vzdělávací nabídka (co učitel dítěti nabízí)

- v oblasti biologické:
 - lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
 - manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
 - zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
 - smyslové a psychomotorické hry
 - konstruktivní a grafické činnosti
 - hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
 - jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
 - činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
 - příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
 - činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
 - příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrožících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí
- v oblasti psychologické:
 - Jazyk a řeč
 - artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
 - společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
 - komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
 - samostatný slovní projev na určité téma
 - poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
 - vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
 - přednes, recitace, dramatizace, zpěv
 - grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen

- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrozličnější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry nejrozličnějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médii apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- Sebepojetí, city, vůle
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- v oblasti interpersonální:
 - běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
 - sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
 - společenské hry, společné aktivity nejrozličnějšího zaměření
 - kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
 - společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
 - aktivity podporující sblížování dětí
 - aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
 - hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
 - činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
 - hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
 - činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
 - hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
 - četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- v oblasti sociálně-kulturní:
 - běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
 - aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
 - spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
 - různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
 - přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
 - tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
 - receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
 - setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
 - hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává

- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)
- v environmentální oblasti:
 - přirozené pozorování blízkého prostředí a života vněm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
 - aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
 - sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
 - poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
 - hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
 - praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
 - přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
 - práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
 - kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
 - praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
 - využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice
 - pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
 - ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
 - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

6.2. Integrované bloky:

1. BAREVNÁ PODZIMNÍ ZAHRADA
2. TŘPYTIVÁ ZIMNÍ ZAHRADA
3. PROBUZENÁ JARNÍ ZAHRADA
4. BOHATÁ LETNÍ ZAHRADA

6.2.1. BAREVNÁ PODZIMNÍ ZAHRADA

Charakteristika:

Integrovaný blok (dále jen IB) Barevná podzimní zahrada provází děti obdobím začátku školního roku a podzimními dny, počasím, změnami v přírodě a zvyky v životě lidí.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	
	rozvoj a užívání všech smyslů	vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
	rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí	zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku) vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.) zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej	získání relativní citové samostatnosti	zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
		prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.) respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	poznat napsané své jméno učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti	posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)	vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí	seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému	uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	poznat napsané své jméno učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí) pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění	rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu	orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat	poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí	zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
		adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
		uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)

Vzdělávací nabídka bude realizována v tématech:

6.2.1.1. Téma: Barevný nástup do školky

Charakteristika:

Téma je zaměřeno na končící léto a prázdniny, kdy se sklízí obilí na polích a v dětech ještě doznívají zážitky z prázdnin. Nově přijaté děti mají adaptační období, seznamují se s novým prostředím, kamarády a zaměstnanci školy. Děti se učí orientovat v prostorách školy a v jejím okolí. Seznamují se s pravidly pobytu v mateřské škole a vzájemným ohleduplným chováním. Rozvíjí se sebeobsluha a samostatnost dětí, hygienické návyky. Do tématu může být zařazena orientace v obci, uvědomování si rozdílů mezi prostředím domova a mateřské školy. Naše rodina, její členové a jejich povolání.

Vzdělávací nabídka např.:

- aktivity podporující sbližování dětí
- spontánní hra, četba a poslech pohádek
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové
- komunikační kruh – sdělování zážitků z léta, ukázky fotografií, předmětů
- pozorování změn v přírodě a práce lidí
- poznávání své značky, svého jména, hry na zapamatování jména kamarádů
- hry na prozkoumávání prostředí mateřské školy a jejího okolí a zaměstnanců
- zpěv lidových písní
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti (hygiena, stolování, převlékání, úklid)
- prosociální hry a činnosti
- pravidla slušného chování a pravidla chování v mateřské škole obrázkovou formou, dramatizací, básničkami

6.2.1.2. Téma: Barevné plody podzimu

Charakteristika:

V přírodě vše dozrává a mění se do krásných barev. Děti objevují a poznávají všemi smysly plody na zahradě, poli i v lese. Učí se pojmenovat běžné druhy ovoce a zeleniny, třdit je, zkoumají možnosti jejich dalšího využití a zpracování. Pozorují práci na poli (orání, sekání, vláčení) a porovnávají s pracemi na záhonku. Objevují význam těchto prací a zemědělství pro člověka. Seznamují se s některými plodinami (brambora, řepa, kukuřice, zelí, cibule...). S rostlinami mohou děti experimentovat a objevovat a pojmenovávat jejich jednotlivé části (kořen, hlíza, cibule, stonek, list, plod, semeno...). Děti si všímají plodů a změn v lese (maliny, borůvky, šípky, šišky se semeny, žaludy, kaštiny, ořechy, bukvice, houby...). Získávají informace o jedlých a jedovatých houbách. Pozorují různé druhy stromů (jehličnaté, listnaté, jejich základní názvy).

Vzdělávací nabídka např.:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků z přírody, ukázky fotografií, předmětů, přírodnin
- pozorování změn v přírodě a práce lidí
- tvoření s použitím přírodnin – plodů, listů, částí rostlin
- vycházky po obci, jejím okolí, do přírody
- zpěv lidových písní
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti (hygiena, stolování, převlékání, úklid)
- prosociální hry a činnosti
- povídání o podzimní přírodě kolem nás, diskuse a rozhovory, pozorování přírody na podzim, experimenty poslech a reprodukce básní s podzimní tematikou
- návštěva polností, zkusit si zasadit/vykopat plodinu
- návštěva lesa, pozorování obydlí zvířat, donesení krmení pro zvěř
- ukázka ovoce a zeleniny + ochutnávka, pečení bábovky/buchty/bublaniny

6.2.1.3. Téma: Barevné zvyky podzimu

Charakteristika:

Příroda se řídí neustálým koloběhem svého proměňování. Děti se učí poznávat znaky typické pro podzimní roční období. Prožívají změny v podobě barvení, padání a tlení listů, změny v počasí (ochlazení, vítr, jinovatky, mlhy, déšť, zkracování dne...), změny v utichání přírody (odlet ptáků, přezimování zvířat...). Také lidé do svého života zařazují opakující se zvyky. Může to být tradiční podzimní zábava v podobě pouštění draků, přejatý zvyk oslav Halloweenu, náš svátek Památky zesnulých, státní svátek Dne vzniku Československého státu, nebo příjezd Martina na bílém koni.

Vzdělávací nabídka např.:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků z přírody, ukázky fotografií, předmětů, kostýmů
- pozorování změn v přírodě a práce lidí
- tvoření s použitím přírodnin – listů, dýní
- vycházky po obci, jejím okolí, do přírody
- zpěv písní lidových i umělých
- prosociální hry a činnosti
- exkurze, vyrábění nebo malování inspirované draky, pranostikou o sv. Martinovi, Halloweenem, Dušičkami...
- cestování za Halloweenem – seznámení se zvyky z jiných zemí, porovnávání s našimi, práce s mapou, globusem, knihami
- experimenty s vodou, listím
- pouštění draků

6.2.1.4. Vzdělávací nabídka projektu Zahrada v přírodním stylu – Barevná podzimní zahrada:

- Hry s listy (třídění listů podle barev/tvarů, tvary z listů).
- Procvičení velikosti a tvaru listů (pastelkami obkreslit jednotlivé listy).
- Děti na zahradě pozorují, že každý druh stromu má jiný tvar, jinou strukturu kůry, jiné plody, ale také jiné listy.
- Kompostér – rozhovor, co do kompostéru patří (zahradní odpad, zbytky sklizené zeleniny, odkvetlé květiny, posečená tráva apod) a co do něj nepatří + pozorování žížal, které si na něm pochutnávají.
- Stavba domečku pro skřítky u kořenů stromů, použití přírodnin, které jsou součástí zahrady MŠ.
- Hrabání a odvoz listů, příprava zahrady na zimu.
- Experimenty – hladina vody (co se udrží na vodě, co klesne – list, kámen...), voňavé koktejly (sběr přírodnin do kelímků).
- Poznávání a třídění s přírodninami (kaštany, žaludy, šišky, jehličí).
- Příprava zimoviště pro zvířata (doplnění hmyzího domečku, broukoviště o přírodní materiály, krmítko pro ptáky).

6.2.2. TŘPYTIVÁ ZIMNÍ ZAHRADA

Charakteristika:

Integrovaný blok Třpytivá zimní zahrada se prolíná životem školy a dětí v zimním období. Je to období předvánočních zvyků, vánočních svátků, oslav Nového roku a Tříkrálového průvodu. Zima ukazuje svou sílu ať již v podobě mrazu a sněhu, nebo v podobě dlouhých nocí a nepříjemného počasí a bláta. Děti pozorují a experimentují se sněhem a ledem. V blátě mohou pozorovat stopy zvířat a dozvídat se o tom, jak přezimují a jak jim mohou lidé pomáhat. Učí se chránit své zdraví vhodným oblečením, chováním a zdravým životním stylem. Otevírá se téma zdraví, nemoci a poznávání lidského těla. V IB může být zařazeno poznávání polárních krajín a jejich živočichů, zimní sporty a hry a různé podoby seznamování se s bezpečným chováním v zimě (práce Horské služby, ochranné pomůcky při zimních sportech, práce „silničářů“...). Děti si mohou všimnout změny délky dne a noci, otevřít téma vesmíru, planety, střídání dne a noci, ročních období, elementární poznatky o měření času.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
ovládá řeč, hovoří ve vhodné formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení	osvojení si věku přiměřených praktických dovedností	ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého	rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie	záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci	rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)	naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
		porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
		vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy	poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
		uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá	rozvoj společenského i estetického vkusu	zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
	seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije	začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
	rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí) porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých	osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě	mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
		rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
		pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách),

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
	uvědomění si vlastního těla	ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou zachovávat správné držení těla
rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit	rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim	rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem	rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
	osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem	porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)	vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí	všímat si změn a dění v nejbližším okolí osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
	vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách	zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

Vzdělávací nabídka bude realizována v tématech:

6.2.2.1. Téma: Třpytivé zimní svátky

Charakteristika:

Předvánoční čas je plný očekávání, lidových zvyků a příprav. Děti se učí zimní a vánoční básničky, písně, koledy, tanečky. Je to ideální doba pro pořádání předvánočního tvoření pro rodiče a děti, nebo vánočního vystoupení pro rodiny dětí. Děti svá očekávání a zážitky rády ztvárňují s pomocí výtvarných i jiných technik. Dále se děti seznamují se s tradicemi, vánočními svátky, oslavami Nového roku a Tříkrálového průvodu. V souvislosti s oslavami je vhodné děti poučit o bezpečnosti např. při používání prskavek, ohňostroje, nebo vlivu této lidské zábavy na přírodu. Děti se také seznamují s dobrými skutky a lidskou sounáležitostí. Mohou v tento čas potěšit své blízké vyrobením dárčku, přáníčka, ale mohou takové výrobky poslat také cizím starým lidem, vystoupit na akci obce nebo se zúčastnit Tříkrálového průvodu. Do života mateřské školy patří i Mikulášská nadílka, Ježíšek a nabízejí se i další aktivity a oslavy předvánočního času.

Vzdělávací nabídka např.:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků, ukázky dárků
- pozorování změn v přírodě, příprav lidí na Vánoce
- význam adventního období, vánoční symboly (adventní věnec, kalendář, výzdoba, kapr atd.), zvyky (Barborky, Lucie, Mikuláš, pouštění lodiček atd.), příchod Nového roku
- vycházky po obci, jejím okolí
- zpěv vánočních lidových i umělých písní, koled
- prosociální hry a činnosti
- vyrábění nebo malování inspirované vánočním obdobím
- porovnávání vánočních zvyků u nás a v zahraničí
- enviromentální programy – vánoční zvyky dříve a dnes
- pečení a zdobení cukroví
- vysvětlení pojmu sbírka, dobrý skutek, pomoc a akce Tříkrálová sbírka Charity
- výroba dárků a přáníček
- nácvik vystoupení pro rodinné příslušníky

6.2.2.2. Téma: Třpytivá zimní kouzla

Charakteristika:

Téma umožňuje zpracovat pestrou škálu vzdělávacích celků. Zima ukazuje svou sílu ať již v podobě mrazu a sněhu, nebo v podobě dlouhých nocí a nepříjemného počasí a bláta. Děti pozorují a experimentují se sněhem a ledem. V blátě mohou pozorovat stopy zvířat a dozvídat se o tom, jak přezimují a jak jim můžou lidé pomáhat. V okolí školy můžou pozorovat krmítko pro ptáky, starat se o něj, seznámit se s různými druhy ptáků. Děti mohou být seznamovány

s životem v polárních krajinách, zimními sporty a hrami a různými podobami seznamování se s bezpečným chováním v zimě (práce Horské služby, ochranné pomůcky při zimních sportech, práce „silničářů“...). Děti si mohou všimnout změny délky dne a noci, otevřít téma vesmíru, planety, střídání dne a noci, ročních období, elementární poznatky o měření času. Také masopustní veselí a karnevaly mají své kouzlo, se kterým se děti rády seznamují.

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků z přírody, ukázky předmětů, knih
- využití interaktivní tabule
- pokusy se světlem, sněhem, ledem
- pozorování změn v přírodě, stop, vlivu počasí, krmítka – znaky zimy
- vycházky po obci, jejím okolí, do přírody
- zimní hry a sporty na školní zahradě – školní zimní olympiáda
- zpěv písní lidových i umělých
- prosociální hry a činnosti
- vyrábění nebo malování inspirované danými tématy
- práce s knihami, obrázky, mapou
- námětové hry – na Eskymáky, na Polárníky
- dramatizace
- prožitkové učení
- karneval, rej masek
- čtení příběhů s tematikou masopustu – na základě otázek budeme dbát na porozumění textu a pozornost dítěte
- pohybové hry a rozcvičky na dané téma
- počítání planet, kresba vesmíru, výroba raket z ruličky od toaletního papíru
- seznamování se způsoby měření času – kalendář, hodiny, části dne, názvy dnů v týdnu, měsíců, ročních období

6.2.2.3. Téma: Zdraví jako největší poklad

Charakteristika:

Děti se učí chránit své zdraví vhodným oblečením, chováním a zdravým životním stylem. Dozvídají se o důležitosti zdraví, vlivu nemoci na život člověka (musí upravit denní režim, jak se cítí, péče lékařů...) a poznávání lidského těla.

Vzdělávací nabídka:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků, ukázky předmětů, výtvorů
- vycházky po obci, jejím okolí, uvědomování si prospěšnosti pobytu na čerstvém vzduchu a prospěšnosti pohybu

- zpěv písní lidových i umělých
- prosociální hry a činnosti
- vyrábění nebo malování inspirované tématem zdraví a lidské tělo
- prožitkové učení (hra na tělo)
- názorné ukázky
- tvorba koláží zdravého a nezdravého talíře
- procvičení různých částí těla - zpěv + pohyb s básničkou
- volná kresba lidské postavy

6.2.2.4. Vzdělávací nabídka projektu Zahrada v přírodním stylu – Třpytivá zimní zahrada:

- Řezaná zlatice nebo třešeň již před Vánocemi – pranostika k Vánočním svátkům – „barborka“.
- Házení sněhové koule na cíl – strom.
- Výroba krmítek na stromy pro ptáčky.
- Zimní girlandy pověšené na stromech či keřích (na delší provázek přivázat kukuřici, sušené ovoce či krmení pro ptáčky).
- Pozorování stop zvířat obtisknuté ve sněhu.
- Řazení předmětů dle velikosti – rampouch, sněhové koule.
- Pokusy s ledem, sněhem, teploměrem (co dokáže vykouzlit mráz na listech, plotu, trávě..., led a sníh venku a v místnosti).
- Pozorování a rozpoznávání ptáků v přírodě zrakem a sluchem.
- Hry na sněhu, na ledu (klouzání, koulování, bobování, stavby ze sněhu a ledu).
- Vycházky do přírody, pozorování v lese, u rybníku (péče rybářů o rybníky v zimě), na poli, na louce.
- Pozorování délky svého stínu, měření délky dne a noci.

6.2.3. PROBUZENÁ JARNÍ ZAHRADA

Charakteristika:

Integrovaný blok Probuzená jarní zahrada ožívá spolu s přírodou v jarních měsících. S dětmi se společně všichni těší na jaro již od prvních jarních květů. Děti se seznamují se znaky jara, změnami v přírodě, probouzením zvířat a přiletem ptáků, rozením mláďat. Do jarních měsíců připadá i několik tradičních svátků jako jsou Velikonoce, Den Země, Čarodějnice a Den matek. V březnu se děti více seznamují s knihou a navštěvují knihovnu. V květnu děti obvykle využívají příznivější počasí k delšímu pobytu venku, zkoumání dopravních značek v okolí mateřské školy, dopravním hrám a seznamují se s elementárními pravidly silničního provozu, značkami a bezpečností.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat	pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)	vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma utvořit jednoduchý rým sledovat a vyprávět příběh, pohádku
řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost	rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	rozvoj kooperativních dovedností	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
	posilování prosociálního chování	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
	ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)	uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
		chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům	vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit	vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
		vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)	osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné,	vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
		formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
		projevovat zájem o knihy, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
		poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
		utvořit jednoduchý rým

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
	hudební, pohybové, dramatické)	sledovat a vyprávět příběh, pohádku
se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout	rozvoj schopnosti sebeovládání	být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem rozhodovat o svých činnostech
má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat	vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo) pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit	osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy	rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškodit, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

Vzdělávací nabídka bude realizována v tématech:

6.2.3.1. Téma: Jaro se probouzí

Charakteristika:

S dětmi se společně všichni těší na jaro již od prvních jarních květin. Děti se seznamují se znaky jara, změnami v přírodě, probouzením zvířat a přiletem ptáků, rozením mláďat. Hodí se také zařazení práce s knihou, vyhledávání obrázků v encyklopediích a poznáním, jak s knihami zacházet.

Vzdělávací nabídka např.:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků, ukázky předmětů, výtvarů
- vycházky po obci, jejím okolí, do přírody
- zpěv písní lidových i umělých
- prosociální hry a činnosti
- vyrábění nebo malování inspirované tématem jaro, kniha

- názorné ukázky – ukázky oblíbených knih
- prožitkové učení – návštěvy chovatelů, knihovny
- pozorování, předvádění, exkurze, vycházky
- experimentování, pokusy – sázení květin, výsev semínek
- spontánní aktivity a hry
- sběr jarních květin, přiřazování k demonstračním obrázkům (herbář)
- pozorování zvířat, návštěvy u chovatelů
- pojmenovávání zvířecích rodin – demonstrační obrázky, pexesa, knížky
- pohybové hry a rozcvičky inspirované daným tématem
- kresby a tvoření – oblíbená kniha, pohádka
- práce s pohádkou – vyslechnutí, převyprávění, porozumění textu, vypravování s obrazovou oporou
- seznámení s pravidly, jak zacházet s knihou (návěst manipulace, chůze s knihou)

6.2.3.2. Téma: Jaro už se směje

Charakteristika:

Do jarních měsíců připadá i několik tradičních svátků. První z nich oslavovaný jako svátky jara jsou Velikonoce, při kterých se děti seznamují s lidovými tradicemi, symbolikou života ukrytou ve vejcích nebo vrbových proutcích. Den Země 24. dubna je ideální příležitostí k environmentální výchově. Děti poznávají a prožívají činnosti zaměřené k ochraně přírody, třídění odpadu a další. Konec dubna patří svátku pálení Čarodějnic. V mateřské škole se může uspořádat veselý čarodějnický rej. S blížícím se květnovým Dnem matek si děti touží povídat o svých maminkách, jejich vlastnostech, podobě a čím jim můžou udělat radost.

Vzdělávací nabídka např.:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků, ukázky předmětů, výtvorů
- vycházky po obci, jejím okolí, do přírody
- zpěv písní lidových i umělých
- prosociální hry a činnosti – symbolika pomlázky a nezneužívání zvyku (pojem gentleman, ohleduplnost), návěst a učení nápodobou
- vyrábění nebo malování inspirované danými tématy
- názorné ukázky
- prožitkové učení – zdobení vajíček, výroba přání, vynášení Morany, tvoření čarodějnic
- pozorování, předvádění, exkurze, vycházky
- experimentování, pokusy – pokusy s rozkladem odpadků a rostlin
- spontánní aktivity a hry
- čarodějnický rej (kouzla, aktivity, lektvary)
- seznamování s velikonočními tradicemi a symboly (vejce, pomlázka, barvy)
- aktivity na rozvoj ekologického chování a citění (třídění odpadů, pokusy s rozkladem odpadů i přírodnin, léčivý vliv rostlin – význam přírody pro člověka)

- rodina a domov – ukázky rodinných fotografií, hry na rodinu, život a stárnutí člověka, role a význam členů rodiny, nácvik činností pro domácí pomoc (manipulační činnosti – zametání, otírání, úklid hraček, skládání oblečení), Den matek (výroba dárku, prání)

6.2.3.3. Téma: Bezpečně na cestách

Charakteristika:

V květnu děti obvykle využívají příznivější počasí k delšímu pobytu venku, zkoumání dopravních značek v okolí mateřské školy, dopravním hrám a seznamují se s elementárními pravidly silničního provozu, značkami, bezpečností a druhy dopravních prostředků. Také se mohou seznámit s významem složek integrovaného záchranného systému – policií, záchrannou službou a hasiči.

Vzdělávací nabídka např.:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků, ukázky předmětů, výtvorů
- vycházky po obci, jejím okolí, do přírody
- zpěv písní lidových i umělých
- vyrábění nebo malování inspirované tématem doprava, bezpečnost
- názorné ukázky
- učení hrou – hra na hasiče, policisty, záchranáře, doktory
- situační učení – nácvik správného chování (přecházení silnice, jízda ve veřejné dopravě, hovor na tísňovou linku)
- pozorování, předvádění, exkurze, vycházky
- experimentování, pokusy (pozorování dopravních prostředků, značek)
- spontánní aktivity a hry
- pohybové hry na dané téma

6.2.3.4. Vzdelávací nabídka projektu Zahrada v přírodním stylu – Probuzená jarní zahrada:

- Kouzelný sáček (jaké přírodniny si děti přinesly ze zahrady).
- Jaké barvy má naše zahrada (listy, plody - vše co plodí naše zahrada).
- Pletení pomlázky z vrbového proutí, výzdoba školky květinami, keři.
- Kompostér - přihnojení květin, pěstování cuket a dýní.
- Čištění zahrady po zimě – zbytky listů, zvířecí domečky, záhonky.
- Pozorování hmyzu, hmyzího domečku, broukoviště (úklid stanovišť po zimě).
- Pozorování jarních květin (přírodní barviva – sběr květů a malování s nimi na papír).
- Pokusy s pučením listů na stromech a keřích (vliv teploty v místnosti a venku).
- Zdobení zahrady velikonočními motivy, květinová výzdoba.
- Umístění ptačí budky a pozorování rozmnožování ptáků a péče o mláďata.
- Umístění krmítka pro veverky a jeho pozorování.

6.2.4. BOHATÁ LETNÍ ZAHRADA

Charakteristika:

Integrovaný blok Bohatá letní zahrada nabízí pestrou škálu témat, se kterými se lze s dětmi v letním období zabývat. Jsou to oslavy (Den dětí, Den otců, rozloučení s předškoláky), cestování (obec, stát, hlavní město, zahraničí), způsoby trávení prázdnin (dovolené, tábory, výlety, sport), bezpečnost v letních měsících, letní příroda.

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky	získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci	přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky	rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny	chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije	rozvoj a užívání všech smyslů	vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo	osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí	zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami
užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (ted', dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	poznat některá písmena a číslice, popř. slova sledovat očima zleva doprava rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci chápat slovní vtip a humor popsat situaci (skutečnou, podle obrázku) domluvit se slovy i gesty, improvizovat správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
	osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)	chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (ted, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.) zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých	vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky	vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností	uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
		chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
	rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
	poznávání jiných kultur	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu	vytváření základů pro práci s informacemi	nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jím učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku	rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu	poznat některá písmena a číslice, popř. slova
		sledovat očima zleva doprava
		rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
		chápat slovní vtip a humor
		popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
		domluvit se slovy i gesty, improvizovat správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování	rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání	uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí zorganizovat hru
	ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
	vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
		spolupracovat s ostatními
si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu	poznávání jiných kultur	mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé	rozvoj fyzické i psychické zdatnosti	mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy

Klíčové kompetence	Dílčí cíle	Očekávané výstupy
a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)		

Vzdělávací nabídka bude realizována v tématech:

6.2.4.1. Téma: Bohatství a krásy léta

Charakteristika:

Téma bohatství a krásy léta je široké, obsáhlé a umožňuje být v TVP dále rozděleno na další podtémata. Děti již od počátku letního období prožívají bohaté zážitky a podněty. K tomuto období patří oslavy Dne dětí, také poměrně nový svátek Den otců. Bohatství k poznávání nabízí i domov a jeho okolí. Děti se více seznamují nejen s obcí Horní Ředice, ale mohou také poznávat sousední obce a města (Holice, Sezemice, Pardubice). S pomocí mapy, obrázků, knih nebo videí děti poznávají Českou republiku a hlavní město Prahu. Téma mohou volně doplnit vlastními zážitky prožitými s rodinou. S dětmi si vyprávíme o způsobech trávení letních prázdnin, které budou prožívat, nebo které třeba už znají z vlastních zkušeností nebo od starších sourozenců (návštěvy u babiček, letní dovolené v Čechách nebo v zahraničí, u moře, výlety na hrady, do zoologických zahrad, na hory, k vodě...). Je vhodné před prázdninami s dětmi zopakovat zásady bezpečnosti při pobytu v přírodě (například u vody, jezu, na horách, při špatném počasí, na ostrém slunci...). V létě děti provozují rozmanité sporty a hry, které můžeme i v mateřské škole poznávat a zkoušet. Při prožívání bohatství léta nesmíme zapomenout na dary a krásy přírody. Sbíráme první plody (třešně, jahody), v pozdním létě si všímáme i dalších plodin (ovoce, zelenina) a pracích na poli. Na loukách a zahradách bohatě kvetou květiny. Příroda je plná života. Dobře se pozoruje hmyz, u rybníka jsou slyšet žaby, v průběhu léta se objevují mladé žabky. V lese a zahradách je slyšet rozmanitý ptačí zpěv. Učíme děti si těchto krás všimnout, pozorovat je a poznávat. Vzhledem k obsáhlosti tohoto tématu je počítáno s jeho volným zařazením před letními prázdninami, i v jejich průběhu při letním provozu mateřské školy. Před koncem školního roku se v červnu děti odcházející z mateřské školy tradičně loučí formou vystoupení, akce pro rodiny.

Vzdělávací nabídka např.:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků, ukázky předmětů, výtvorů
- vycházky po obci, jejím okolí, do přírody, výlety a exkurze
- zpěv písní lidových i umělých
- výlety, poznávání nových míst – bezpečnost na cestách, zavazadla
- pohybové činnosti a aktivity s využitím pěkného počasí a častým pobytem venku
- vyrábění nebo malování inspirované letními tématy a zážitky
- seznamování se znaky České republiky, známými místy, hlavním městem – využití videí a obrazových materiálů (interaktivní tabule)
- nácvik vystoupení a příprava budoucích prvňáčků na odchod z mateřské školy
- sběr přírodnin, jejich využití k tvoření a výtvarnému ztvárnění – květiny, listy, plodiny
- ochutnávky ovoce a zeleniny, rozdíl jedlé x nejedlé x jedovaté

6.2.4.2. Téma: Co přineslo léto

Charakteristika:

Téma Co přineslo léto umožňuje děti seznámit se se změnami v přírodě v letních měsících (zrání plodin na polích, jejich sklizeň a užitek) a sdílení zážitků z prázdnin.

Vzdělávací nabídka např.:

- spontánní hra, četba a poslech pohádek, básní, písní
- smyslové hry – vnímání zrakové, sluchové, čichové, chuťové, hmatové
- komunikační kruh – sdělování zážitků, ukázky předmětů, výtvorů, fotografií
- vycházky po obci, jejím okolí, do přírody, výlety a exkurze
- zpěv písní lidových i umělých
- pohybové činnosti a aktivity na dané téma
- vyrábění nebo malování inspirované letními tématy a zážitky
- experimentování a hry s vodou (pouštění, vsakování)
- seznamování s polními plodinami a jejich sklizní – práce s obrazovým materiálem, knihami, pozorování na vycházkách

6.2.4.3. Vzdelávací nabídka projektu Zahrada v přírodním stylu – Bohatá letní zahrada:

- Pečení bábovky/buchty z přírodniny ze zahrady (borůvky, ostružiník, maliník).
- Kompostér – odběr cuket a dýní – následné pečení buchty/bábovky z cuket.
- Výroba šťávy z rybízu, maliníku, borůvky.
- Procházky po hmatovém chodníku a trávě.
- Pozorování motýlů/včel a dalších živočichů, které obhospodařují květiny a stromy na zahradě.
- Věnc do vlasů nebo dekoraci.
- Výrobky z květin/listů – vytváření obrazců, zvířat.
- Výroba přírodního barviva (hmoždíř, do kterého nasbíráme rostliny a plody s přírodním barvivem).
- Příprava ovocného a zeleninového talíře a salátu, jednohubek a bylinkových nápojů.
- Hry a experimenty s vodou (přelévání, potápění a plavání předmětů, vsakování vody).
- Zalévání záhonů a květin.
- Pozorování, jak se rozrostly rostliny v záhonech.

7. EVALUACE

Co vyhodnocujeme?	Jak vyhodnocujeme?	Jak často?	Kdy? (měsíc)	Kdo?
Materiální a věcné podmínky školy				
Prostředí školy, zahrady, třídy, prostorové podmínky, nábytek, hračky, pomůcky, bezpečnost a hygienické normy	Dotazník nebo zápis z pedagogické rady	1x ročně	6	zaměstnanci
Životospráva				
Strava a pitný režim, denní řád, pobyt venku a pohybové aktivity, organizace spánku	Dotazník nebo zápis z pedagogické rady	1x ročně	6	Pedagogičtí pracovníci
Psychosociální podmínky školy				
Denní řád, poměr spontánních a řízených činností, práce ve skupinách, uspořádání třídy, plánování činností	Dotazník nebo zápis z pedagogické rady	1x ročně	6	Pedagogičtí pracovníci
Výchovně vzdělávací činnost				
Pedagogický proces	Plán profesního rozvoje	2x ročně	10, 6	Pedagogičtí pracovníci
	Hospitace	1x ročně		ředitelka
	Evaluace integrovaných bloků	Po ukončení		učitelky
Každodenní vzdělávací práce	Ústní zpětnou vazbou k vlastní činnosti (sebehodnocení, vyhodnocování vzdělávací práce, sdílení s kolegyněmi)	Každý den		Pedagogičtí pracovníci
Tematický celek	Hodnocení tematického celku	Po ukončení		učitelky

Dítě				
Adaptace	Zápis z pedagogické rady, rozhovor	Po ukončení	11	Pedagogičtí pracovníci
Pravidla třídy, školy	Zápis z pedagogické rady, rozhovor	Podle potřeb		Pedagogičtí pracovníci
Individuální potřeby	Zápis z pedagogické rady, rozhovor	Podle potřeb		Pedagogičtí pracovníci
Individuální záznamy o dětech	Záznamy z pozorování	2x ročně	1, 5	učitelky
	Portfolio dítěte (obrazové, kresebné)	průběžně		učitelky
	Individuální poznámky o dětech	průběžně		učitelky
Vedení a řízení školy				
Řízení školy	Autoevaluace řízení školy	1x ročně	6	ředitelka
Profesní růst zaměstnanců	Plán profesního rozvoje	2x ročně	10, 6	Pedagogičtí pracovníci
ŠVP, koncept rozvoje	Kontrola návaznosti s RVP PV, vzájemné souvislosti	1x ročně	8	ředitelka
Klima školy				
Zaměstnanci	Pedagogické rady	Podle potřeb (min. 2x ročně)		Podle typu svolané porady (všichni zaměstnanci, provozní, pedagogičtí)
	Provozní porady	Podle potřeb		
Rodiče	Rozhovory, zpětné vazby na akce a činnosti, třídní schůzky	Podle potřeb		Ředitelka a pedagogičtí pracovníci, vedoucí školní jídelny